ދުއްބަމަ ފަސީޙާރު އަހްމަދު ފާއިޒް ޙުސައިނާއި، ފަސީޙާރު ޢަބްދުﷲ ޢަލީފުޅުގެ ތަރިކާތުވި ދަޢުވާ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 73 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް ބަލާފައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައި ވާގޮތުގެ މަތިން ތ. ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮނޑި ހުސްވެއްޖެ ކަމާމެދު ޚިޔާލު އުފެދިފައިވާކަމަށް ބުނެ، އެދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮނޑިއަށް އިންތިޚާބުވެފައިވާ މ. ސީވިއު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ދެމިހުރުމުގެ ޝަރުތު ފުރިހަމަނުވާ މީހެއްކަމަށް ބުނެ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމުން ވަކިކުރަންޖެހިއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެއްވުމަށް އެމަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމުން ވަކިކޮށްދިނުމަށް އެދި ހ. ދޮންބެލިމާގެ އުމަރު ނަސީމު ދައުވާ ކޮށްފައިވެއެވެ.

އުމަރު ނަސީމުގެ މިދައުވާ ބިނާކޮށްފައިވާ، މ. ސީވިއު މުޙައްމަދު މުސްތަފާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ދަރަނިއެއް އޮވޭ، ބުނާ އެފަދަ ދަރަނި އަދާކުރުމުން ގޭބަދަލު ނުވާކަމަށް ބުނެ، މަދަނީކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަލާއިރު، މުސްތަފާ ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ބީ.ސީ.ސީ.އައި މާލީ ގޮތުން ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނުގެ ފައިސާ އަބަދުވެސް ބަދަލުކުރުމަށް ތާރީޚުކޮށްފައިވާ 1991 ވަނަ އަހަރު ޖުލައި މަހުގެ 06 ވަނަ ދުވަހު ހަމައަށް، އަދި މުސްތަފާ ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެހެނިހެން ނުދައްކާ ބާކީވާ ސަބަބުން، 1997 ވަނައަހަރުގެ ޖޫންމަހުގެ 30 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އިންޓްރެސްޓާއެކު ދައްކާފައި ނުވާކަން މުސްތަފާ ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އިޤްރާރުނާމާއި އެގްރީމަންޓް ހުށަހެޅުން ލިޔުންތަކުން ސާބިތުވާކަމަށާއި، މުސްތަފާ ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ބީސީސީއައި މާލޭ ގޮފިން ނަގާފައިވާ ލޯނުގެ ފައިސާ 1997 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫންމަހުގެ 30 ވަނަދުވަހުގެ ނިޔަލަށް އިންޓްރެސްޓާއެކު، 1997 ވަނަ އަހަރުގެ

އޮގަސްޓު މަހުގެ 28 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 01 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތާ ހަވާލުކުރުމަށް މުޝްތަރީ ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ޑިޒައިނަރސް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ދަޢުވާއާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާކަމާއި މަދަނީ ކޯޓުގެ އެދަޢުވާއާގައި ޙުކުމްކުރެއްވި އޮތޯރިޓީގެ ސަބަބުން، އެކަމާގުޅޭ ހިތްހަމަ ނުޖެހިގެން ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރިފަރާތަކީ މުދައްޢާ މުޝްތަރީ ކަމަށްވުމަސް، އިތުރު ޙުކުމެއް ހައިކޯޓުން ނުކުތް، ދަރަޖާގެ ޙުކުމަށް ތާއީދުކުރެއް ނިންމަވާފައިވާތީ، ތަންގެ ފައިސާ ދައުލަތަށް ސަރުކާރުން ބަދަލުކުރުމަށް މައްސަލަ ކޯޓުގެ ވަނީ ކޮންފެރެންސްގެ މައްޗަށް ދަންނަވަމުން ދިޔަކަމާ ބުރަފައިދިނީ ދަރަޖާގެ ޙުކުމަށް.

ބީ.ސީ.އައި ޖާމިޢާ ފަރާތުން ދައުލަތަށް ބަދަލު ފޯނުގެ ތެރެއިން ފައިސާ ނިކުމިގެ ފަރާތުގެ ބިނާއިން ބިލްތަކުން ފޯނުގެ ފައިސާ ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ސަރުކާރު ކޯޓުގެ މުދުވެރިކަމާ ޙުކުމް ޓެލެފޯނުކުރީ މާލިއްޔަތު ކޮމިއުނިކޭޝަން އޮތޯރިޓީ "މުޝްތަރީ ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ޑިޒައިނަރސް ލިމިޓެޑް" މިގޮތަށް ދައުލަތުގެ ފައިސާ ދައްކާ ކޯޓުފަރާތުގައި ފޯނު ސާބިތު ކުރުމަށް ހުށަހެޅުއްވާ ބިލްތަކުގެ ތެރޭގައި ފޯނު ދައުރުފަރާތް ކުރުމަށް ބީ.ސީ.އައިގެ އެއްވެސް ބިލްތައް ހުށަހެޅުއްވާކަށް މަދަނީ ކޯޓުގެ ދަޢުވާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް އެނގެންނެތްކަމާއި އެހެން ނަމަވެސް ފޯނު ސާބިތުކުރުމުގައި ހަޤީޤަތުގެ ވާހަކަތަކުގެ އިތުރުން މޮނިޓަރ ކުރާ އޮތޯރިޓީގެ ބިލްތަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމުގައި ވާކަމާއި މޮނިޓަރ ކުރާ އޮތޯރިޓީގެ 1 ސެޕްޓެމްބަރ 1991 މިލާދީގެ ބިލުތުން އެންގެވުމުގައި ފޯނުބިލު ކުރުވުން އެކައުންޓް ނަންބަރު 512 $ CD އަދި ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ޑިޒައިނަރސް ލިމިޓެޑްގެ ނަމުގައި އޮޕަރޭޓް ކުރުވުން އެކައުންޓް ކަމާއި އެއޮތޯރިޓީގެ ބިލްތަކުން އެންގެވުމުގައި ފޯނު ނަގާފަރާތަކީ ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ޑިޒައިނަރސްކަމާއި ނަމަވެސް ދައުލަތުން ކުރި ދައުލަތާ ބިލުތަކާ ބެހޭގައި ބިލުތައް ވަނީ މުޝްތަރީ ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގ ޑިޒައިނަރސް

ލިމިޓެޑްކާއި މަދަނީކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ތިޔާފައި ވަނީ އަދި ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްފައި ވަނީވެސް
ދުސްތަކާ ސިޓީޒް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ދައްކަން ކަމާއި މަދަނީކޯޓުގެ ޙުކުމަށް
ބަލާއިރު، ދުސްތަކާ ސިޓީޒް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަކީ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ގޮތުގައި ސިފަ
ވާކަމާއި ނަމަވެސް ފާއިތުވެދިޔަ ބަލާއިރު ދުސްތަކާ އަދި ސިޓީޒް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަކީ
ފުރަތަމަ ވަކި ދު ޝަރުޢީޙުކުމާއި މަދަނީކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ އުޅުނުމަތީ އުޅުނުމުގެ ދަފުތަރު ސާބިތުކޮށްފައިވާ
ޙުކުމުގެ ފައިސާ ދަފުތަރުގެ ޝަރުޢީއްމު ފަރާތަކީ އަސްލު ފަރާތެއް ކުރުމުގައި ނަންބަރު އެއް ދުފަރާތެއް ކުރުމުގައި
ބަލާފައި އިނގިރޭސި އޯލް ހުރިހާކަންތަކުގައި އުޅުނުމުގެ ބަލަހައްޓާ ނުވާތީ، މިގޮތުގެ ބަލާއިރު މަދަނީކޯޓުގެ
ޤަޟިއްޔާގައި ސާބިތުކޮށްފައިވާ ޙުކުމުގެ މައްސަލަ ބެލިފައިވެއެވެ.

މަދަނީކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްފައިވާ ޙުކުމުގެ
ފައިސާ ދައްކަން އަންގާފައިވަނީ ދުސްތަކާ ސިޓީޒް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް
ކަމަށްވާއިރު، ޙުކުމުގެ " ކޮފީޝޮޕް ޖެޓީ " ކަން މަދަނީކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ހިމެނޭފައިވާ ވަނީވެސް
މަޝްވަރާ އެގްރީމެންޓް 01 ސެޕްޓެމްބަރ 1991 ގައި ސިޓީޒް ޓޫރިޒް އިންޓަރނޭޝަނަލް އަށް ފުރުސަތުދީފައިވާ
ސިޓީން އެނގޭކަމާއި ހިފެހެއްޓުމުގެ ފައިސާ ހަރުމަން ދައުލަތް ކޮންޓްރެކްޓް ވަނީ 05 ޖޫން 1997 ގައި ކަމާއި
މިހާރު އަމަލުކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާ ބެހޭ ޤާނޫނަކީ އަމަލުކުރަން ފަށާފައިވަނީ 07 ނޮވެމްބަރު
1996 ގައި ކަމާއި ކުންފުނިތަކާ ދިމާލު އެކްސްޓެންޑްކުރެވުނު ގޮތައިރު، ކުންފުނީގެ ނަމުގައި އެކިފަރާތް
ތަކެއްކަ ކުރާ މުޢާމަލާތްތަކަކީ ކުންފުނީގެ މުޢާމަލާތްތަކެއް ކަމަށްވެފައި ކުންފުނިންނެވާ މުޢާމަލާތްތަކާ
ގުޅޭގޮތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ފައިސާގެ މުޢާމަލާތްތަކަކީ، ކުންފުނީގެ ނަގާފައިވާ ނަގޭ ބޮޑުތަކެއްގައި ހިމާރާ،
ކުންފުނި ޒިންމާ ދަރަނިކަމާއި ކުންފުނީގެ ނަމުގައި ކުރާ މުޢާމަލާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ނިސްބަތްވަނީ
ކުންފުނީގެ ހިއްސާދާރުން ކަމަށްވިއަސް އެފަރާތްތަކަކީ ކުންފުނިންނާ އެކަކު ކަންކަމުގައި ބައިވެރިން
ކަމަށްނުވާތީ އެފަރާތްތަކުގެ ޝަޚްސީ ޒިންމާއެއް ނޯންނާނެކަމާއި ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ ކުންފުނީގެ

ހިއްސާދާރުން ކުންފުނި ތަމްޘީލު ކުރާ ބާރުލުމުގައި އަދާކުރާ ދައުރަކީ އެޖެންޑާގެ ދައުރުކަމަށް ވަކީ އެބާރުލުމުގައި ކުންފުނީގެ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން ވެސް ކުންފުނީގެ ދަރަނީގެ މައްސަލަ ހިއްސާދާރަކު އަމިއްލަ ބައިވެރިއަކުން ޒިންމާ ނަގަންނުޖެހޭނެއެވެ.

ވީމާ، ދ. ޝިމަރުފުޅު ދާއިރާގެ ބަދަލުތަކުގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އިންތިޚާބުވެއްޖާ

މ. ސަޕޯޓު މުޤައްރަރު މުސްތަޤްބަލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 73 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މުޤައްރަރު މުސްތަޤްބަލުގެ އަމިއްލަ ދަރަނިއެއް އޮވެގެ، ބުނެވާއްގެ ޓަކާ ދަރަނި އަދާކުރުން ނުވާ މިހާރާކަމަށް ބަލައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 74 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމުން މުޤައްރަރު މުސްތަޤްބަލު ވަކިވެއްޖެކަމަށް ޤާނޫނީގޮތުން ކަނޑައަޅާ ތަރުއް ޢަޒުކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

ވَسِيعُ ءَمْرُ ءَبْدَوَفْ دُهْمَسِوْ ءَفْرُسْرْنُ مَوْڤُمْوِ ءَرْهُمْ

ر. ڤَرْشَڤْدُ ءُدَمْ سَرَسِمْ، 18 ءُمَسْمْ 2009 ڤُرَوَرْ، ءِرِفُرِءَمْڤَڤُ سُمْڤِرِدْ ئَاصَمْ رُسَرُءِ دَهْسَوَهَرِ، ءَڤَمْبَرَسْڤَمْ ءَمْ ڤَرَسْءَهْ ءَمْ چِرَبْ، بُبْدَڤْ ءَهْءَڤَمَسْ ءُ ڤَرَسِ ءَڤَمْبَرَدْسْ سْڤَمْسَرَدَ، ءُچِرَبَسْ ءَهْءِمُسْنُ دَصِچِرُنُ ءِسْمِمُڤَهْدَءِ هَءِفُبِ سْڤُفُڤْسْ بَدَسْ ءَهْءِمُسْنُ دَصِچِرَسْ ءَرِوَءِءِڤْ دُسْهَءَبَسْ ءُوَڤَهْ ڤُڤَفُبِفُهْڤَسَدَ ءَهْءِمُسْنُ دَصِچِرُنُ دُسْهَءَبَدْسْ وَبِڤْسْ بَدَسْ ءِرِفُرِءَمْڤَڤُ ڤْدْرْبِرِهْمْڤُ ڤَسْسْمَسَسِنُ 73 وَسَ ڤَهْڤَمُ (س) ن 1 وَسَ سَسْهَءَبْدَءِ ءَهْمَمِ، ءَهِ ءِرِفُرِءَمْڤَڤُ ڤْدْرْبِرِهْمْڤُ ڤَسْسْمَسَسِنُ 74 وَسَ ڤَهْڤَمُدَءِ ءَهْءِمُسْنُ دَصِچِرَسْ ءَبِرِدَمِڤْدُ سْهَءَبْڤْ چِرَهْدَءِ رَدَڤْمْ سْمُوَمَ دُسْهَءَبَبْ دَڤَڤْدُسْ وَبِبْءَسْڤَرِهْڤَمْ ڤْڤُدُدَءِ سْمُوَمَ دُسْهَءَبَدُنُ ڤَسِءِهْهْ رُسُفُهْڤَبَدَ دُڤْرِ زِڤَڤُهْ هْڤُرِهْڤَسَدَ، ءُ دَهْسَوَهَهْهَدَءِ ڤَمْهْ بَسِءَهَءَسِ ءِرِفُرِءَمْڤَڤُ سُمْڤِرِدْ ئَاصَمْ بَدَسْ ڤُسُ ءَهْمَمِ، ءَهِ ص. مِدَهَڤُسِ ڤَرِءَڤُ ءَهْءِمُسْنُ دَصِچِرُنُ ڤَسِءِ رُسُفُڤُءِدَ بَدَڤْدُرِ زِڤَڤُ هْڤُرِهْڤُءِدَ، مِدَهَڤُسِ ڤَرِءَڤُ ڤَسِءِهَسْ هِسْمِمُڤَهْ ڤُءِدَ د. سِڤُڤْ دُبَهْدَرِ دُسْمِهَڤَڤَهْهِمُسْنُ دَصِچِرُنُ دُسْهَءَبَدُنُ دَڤَڤْدُسْ وَبِبْءَسْڤَرِهْڤَمْ ڤِرِهْڤَمْ هَءَهِءِرِسْدَسَرِهْ رُسَرُءِءِڤُدَءِ رُبِهَءَبْدُ هَچِرِدَءِ، ءَهْءِمُسْنُ دَصِچِرُنُ دُسْهَءَبَدُنُ دَڤَڤْدُسْ ص. مِدَهَڤُسِ ڤَرِءَڤُ دُبَهْدَرِ دُسْمِهَڤَڤُ وَبِبْءَسْڤَرِ ڤِرِهْڤَبَدَسْ بَسِءَهَءَدَ ءِرِسْدَسَرِهْ وَبِبْءَسْ ءِرِسْدَسَرِهْ ءُهِ ءِرِفُرِءَمْڤَڤُ سُمْڤِرِدْ ئَاصَمْ رُسَرَسَڤُءِدَءِ دَهْسَوَهَدُبُ.

ءِ دَهْسَوَهَدَءِ، دَهْسَوَهَ رُسَرُءِءِڤَڤُسْ سْهَءِءِهَمُنُ دَصِچِرُنُدَءِ هَرْهُبَڤُءِدَءِ ڤَرْهُبَڤُءِدَءِ هَرْهُڤُ هَڤَمُسْ ڤَڤُءِدَءِ دَصِچِرُنُدَءِ هَرْهُبَڤُءِدَءِ ڤَرَبَهَءَبَسَرِهْ رُسَرُءِءِڤُدَءِ ءِرِفُرِءَمْڤَڤُ ڤْدْرْبِرِهْمْڤُ ڤَسْسْمَسَسِنُ ءِ دَهْسَوَهَڤُدُ ڤَسْسْمَسَسِنُ

މައްޗަށާއި ކޮމްޕެންސޭޝަނާ ޤާނޫނު ކަނޑައަޅާ ލިމިޓެޑް ލައިބިލިޓީ ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބެލިއިރު، މި މައްސަލާގައި، އެންނަނީ ކޮންޓްރެކްޓް އަހުލުވެރިން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 73 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް ބަލާއިރު، އަދާކުރަންޖެހޭ ސާބިތު ދަރަންޏެއް އޮތް މީހަކު، ޒުލްމާ އެއްގޮތަށް އެ ދަރަނި އަދާކުރުމުން ނުދާނަމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގައި އެ މީހަކަށް ބައިވެރި ނުވެވޭނެ ކަމަށާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހޮވިފައިވާ މެންބަރަކަށް އެފަދަ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ އެ މީހަކު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމުން ވަކިވާނެކަން އެނގެން އޮންނަ އޮތުމެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 74 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކުރިމަތިލެވުމުގެ ޝަރުޠު ފުރިހަމަވޭތޯ ނުވަތަ މެންބަރަކު މަޤާމުން ވަކިކުރަންޖެހިއްޖެތޯ ބެލުމުގައި ނުވަތަ މެންބަރުކަމުގެ ގޮނޑި ހުސްވެއްޖެކަމާމެދު ޚިލާފެއް އުފެދިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ބަލައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން ޖެހޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަމަށް އެނގެން އޮންނަ އޮތުމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، ހ. ދޮންބެޔާގެ، އުމަރު ނަސީރު ހުށަހެޅި ދައުވާ ބިނާކުރާ ސަބަބު ކަމަށް ބުނަނީ، މ. ސިލްވާ މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އާއި މެދުގައި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ޤަޟިއްޔާއިން ދަރަނި ސާބިތުވެ، ޒުލްފާ އުސްމާނަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ މިހާރަށް ކަމުގައި ނިޔާވައި ޒުލްފާ އުސްމާނު ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ މުޙައްމަދު މުސްތަފާކަން މެދުގައި ކޯޓުގެ ޝަރުޢީ ނިޔާވުމުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮތުމާއި ސާބިތު ދަރަނި އެއީ މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އަދާ ކުރަންޖެހޭ ދަރަންޏެއްކަމުގައި ވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 73 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތް ކުރާއިރު، މުޙައްމަދު މުސްތަފާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި ދެމިހުރުމުގެ ޝަރުޠު ފުރިހަމަ ނުވާތީ މިހެން މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމުން ވަކިކުރަން

ޖެހިއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮނޑުދޮށުން ވަކިކޮށް ދިނުން އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައެއްކަމެވެ.

(ށ) ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ، ހ. ދޫނިދޫގެ އުމަރު ނަސީރު ހުށަހެޅި މައްސަލާގައި ބަލާފައިވާ މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ދަޢުވާއާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ކަމަށްވުމުން، އެ ރިޕޯޓް ބެލިއިރު، އެ ދަޢުވާއާގައި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހެޅި މައްސަލައިގެ ދައުވާގެ ހުށަހަޅާފައިވަނީ: "މި މައްސަލައަކީ، މ.ބަށިމާ، ސީޓީޖޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ކުރީގެ ބީސީސީއައި މާލޭ ގޭޓުގެ އެކައުންޓް ނަންބަރު 512 $ CD ގެ ދަރުން އަނބުރާ ދައްކާގޮތަށް ދަރަންޏަށް ފައިސާނަގައި އެ ފައިސާ މުހައްމަދު މުސްތަފާ ނުދައްކާތީގެ ސަބަބުން 1997 ޖޫން 30 ގެ ނިޔަލަށް އިންޓަރެސްޓާ އެކު 31،231.66 ޔޫ އެސް ޑޮލަރު (އެއްތިރީސްހާސް ދުއިސައްތަ އެއްތިރީސް ޑޮލަރާ ހަޔާ ހައްޔ) މުހައްމަދު މުސްތަފާ ދައްކަންޖެހި މިފައިސާ ނުދައްކައިވާތީ، ޖޫން 1997 ގެ ނިޔަލަށް މުހައްމަދު މުސްތަފާ އެ ބޭންކަށް (އެ ބޭންކުގެ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓަން ލިކުއިޑޭޓަރ މަގުބޫލް އެކައުންޓަންޓްސް) އިންޓަރެސްޓާ އެކު ދައްކަންޖެހި ނުދައްކާވާ 31،231.66 ޔޫ އެސް ޑޮލަރު (އެއްތިރީސްހާސް ދުއިސައްތަ އެއްތިރީސް ޑޮލަރާ ހަޔާ ހައްޔ ޔޫ އެސް ޑޮލަރު) ހޯދުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ އޮފީހުން ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދައުވާ ކުރެއްވުމަށް ބޭނުން މައްސަލައެކެވެ." މިހެންނެވެ.

(ނ) ފަސްވަނަ ކަމަކީ، މަދަނީކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ދަޢުވާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ކުރަހެވުނު "މުސްތަފާ ސީޓީޖޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" ކަމަށް ނަމަވެސް، އެ ރިޕޯޓުގައި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދައުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދައްކާފައި ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، ބައެއް ތަނުގައި "މުސްތަފާ ސީޓީޖޭ، އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" ބޭނުން ކުރައްވާފައިވާ ކަމާއި އަނެއްބައި ތަނުގައި "މުހައްމަދު މުސްތަފާ ސީޓީޖޭ އެންޑް ޖީޓީޖޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" ބޭނުން ކުރައްވާފައިވާ ކަމާއި މުހައްމަދު މުސްތަފާގެ ވާހަކައިގައި، ދައުލަތުގެ ފަރާތުގެ

ނަން ބޭނުން ކުރުމުގައި "ސިލްވް އޮން ބީޗް އިންޓަރނޭޝަނަލް" ނުވަތަ އަމިއްލައަށް މުޅިއަކުބަދަލުވާއިރު، "ކޮންފެނީ" މިހެން މުޅިޖުމްލަ ކޮންޓްރެކްޓުގައި އުޅަދުރި ކަމާއި މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނުއިރު، ދައުލަތާ ހުށަހަޅާ މީހާގެ ފުރިހަމަ ނަމުގެ ކަމަށް ބަޔާންވެފައިވަނީ މުހައްމަދު މުސްތަފާ ކަމާއި އޭނާގެ ކަމަށް ބަޔާންވެފައިވަނީ ގ. ޝަވާޒު، ކަމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އޮބަރސީ ޖެނެރަލްގެ އިދާރާ މުޅިޖުމްލަ ކޮންޓްރެކްޓުގައިވަނީ "ގ.ޝަވާޒު މުހައްމަދު މުސްތަފާ ސިލްވް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލަ" އަކަށް ކަމާއި ނަންބޭނުންކުރުމުގައި މި ދެ ރިޕޯޓުގެ އިޔާދާ އެހި ގޮތަށް މުޅިޖުމްލަ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ހުރުމުން ނަން ބޭނުން ކުރުމުގައި ތަފާތުތަކެއް ހުރިކަން ފާހަގަ ކުރަމެވެ.

(ށ) ހަވަނަ ކަމަކީ، އޮބަރސީ ޖެނެރަލްގެ އިދާރާއިން މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ދަޢުވާއާ ހުށަހަޅުއްވާފައިން ބަޔާންދެއްވާފައިވާ ވަނީ މުހައްމަދު މުސްތަފާ ސިލްވް އޮން ބީޗް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އެކައުންޓަކީ ކަމާއި އެކައުންޓް ނަންބަރު ޖުމުލައިގައިވެސް މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ތަފާތު ހުރިކަން ފާހަގަ ކުރަމެވެ.

(ނ) ހަތްވަނަ ކަމަކީ، އިސްލާމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ބޭންކްގެ އޮފީހުން 7 ޖުލައި 2009 ވަނަ ދުވަހު އިކޮނޮމިކްސް ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް ސިޓީއަކާ ގުޅިގެން އިކޮނޮމިކްސް ކޮމިޝަނަރ ކޮލިޖެޓިސް މަނިކަރީ އެސެއިންމަން، 8 ޖުލައި 2009 ގައި، ޖެނެރަލް އަށް ކޮމިޝަނަރގެ ނަންބަރު 38-F/98/2009/5 ސިޓީގައި ވަނީ، "މ. ޖަވާހިރީ ދާއިރާ އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ބޭންކްގެ ފަރާތުން ކުރިމަތިލާފައިވާ ކަންމަތީ ގ. ސިލްވް އިންޓަރނޭޝަނަލް މުހައްމަދު މުސްތަފާގެ ވަކަލަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރިން ހިންގި ބޭނުމަކީ ކަމަށްވާ ބީ.ސީ.ސީ.އައި. އިން ދޫކުރި ނަގާފައިވާ ލޯނެއްގެ ފައިސާ ވަކި މުއްދަތެއްގެ ތަކެއްގައި ވަކި ގޮތެއްގައި ދައްކަން ނުކުރާ އެއްބަސްވުމެއް ކުރުމަށް ހަމަޖެހުނު ކުރުމަށް ކުރެއްވާފައިވާ ކަމަށް ބުނާ

ސަމާލުކަމުގައި އިސްލާމިކް ޖޫރިސްޕްރޫޑެންސް ޤާނޫނުގެ ދަށުން މި ކޯޓުޝަރަން ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވ. ވީމާ، މ. ސީވިއު އައިލެންޑް މެނޭޖްމަންޓް މެނޭޖަރާގެ މަސައްކަތް އެފަދަ ބޭނުމަށް ކޯރުފައިވާނަމަ، އަދި ފައިސާ ގޮއިދުން ދައްކަމުންދާކަން ނުވަތަ ނޫނެކަން އެކަމުގެ ތަފްސީލު ހިމެނޭ ލިޔުންތަކާއި ވީ އެންމެ އަވަސް ފުރުޞަތެއްގެ ތެރޭގައި މި ކޯޓުޝަރަން އަންގައިދީ ދެއްވުން އެދެމެވ." މިފަދައިން ކުރާއި މި ސިޓީގެ ޖަވާބުގައި، 09 ޖުލައި 2009 ގައި، ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީއިން، އެ އޮތޯރިޓީގެ ނަންބަރު 98/LS/38/2009/2 ސިޓީއިން، ޢިލްމީ ޝަރުޢީ ކޯޓުޝަރަން ޖަވާބު ދެއްވާފައިވަނީ، "އައިލެންޑް މެނޭޖަރު މ. ޖެޓްވިއު މަސައްކަތް ހަވާލުކުރައްވާ ސިޓީގައި ވިލާޓާފައިވާ ލުދުމުގެ ކުރައްވާފައިވާކަން މި އޮތޯރިޓީގެ ލިސްޓު ޔުނިޓަކުން އެގެން ނުވަތަދެއް ދަންނަވަމެވ." މިހެންނެވެ.

(ރ) އަދިވަނީ ކަމަށް، މި މައްސަލާ ގެނެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ލިޔުންތަކާއި ބަޔާނުތަކުން، އޭރުގެ ޖީ.ސީ.ސީ.އައި. އިން މެނޭޖަރު މެނޭޖަރު މޭނާ މެނޭޖަރު ނަމަވާ ރޯލްގާ ސީދާ އެކަށް ޖަވާބު އިންޖަރޯސަތިލް ފުރަތަމަ ލިމިޓެޑް ކޯސްކޯސްގަލީ ފައިދާތައް އޮތް ބޭނުން ހިލަށް، މ. ސީވިއު މެނޭޖަރު މެނޭޖަރު ހިރާޖާވާ ކަންތައްތައް ގައުމީގެ ސިވިލް އެކޯ ޖަވާބު އިންޖަރޯސަތިލް ފުރަތަމަ ލިމިޓެޑް އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގި ބޭންކެއް ކަމަށް ޖީ.ސީ.ސީ.އައި. އާ ދެމުން ފޯން އެކުރެހުންތައް ކުރުމުގައި އެދުނަށް އެ އެކުރެހުންތަކުގެ ކޯޕީއެއް ހުށަހެޅި، އަދި މ. ސީވިއު މެނޭޖަރު މެނޭޖަރު އާއި ޖީ.ސީ.ސީ.އައި. އާ ދެމުން ވަކި ފޯން އެކުރެހުންތައް ކުރުމުގައި އެދުނަށް އެ އެކުރެހުންތަކުގެ ޖެހޭ ކޯޕީ ހުށަހެޅި، އެ ބޭންކުގެ ކަންތައްތަކަށް މިހާރު ބަލަހައްޓަމުން ގެންދާ ލޯކަލް މަނީޖިންގ ޑިރެކްޓަރ ޖަޖާ އޮތޯރިޓީގައި، މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 197/B3/98/2011/4 (19 ސެޕްޓެމްބަރ 2011) ސިޓީއިން ދެންނެވި ކަމާއި އެ އޮތޯރިޓީގެ ނަންބަރު 98/LS/197/2011/2 ސިޓީއިން ޖަވާބު ދެއްވާފައިވަނީ، "ކުރީގެ ޖީ.ސީ.ސީ.އައި މާލެ ގޮފިން ސީދާ އެކަށް ޖަވާބު އިންޖަރޯސަތިލް ފުރަތަމަ ލިމިޓެޑް ދުރުކުރައްވާފައިވާ ބޭނުމެއް އޮފީސްތަކާއި ޖަވާބުދާރީކުރުވިޔަ، ޖީ.ސީ.ސީ.އައި މާލެ ގޮފިން

ބޭރުފުރަތަކީ އެވަރެޖްރޭޓްބަދަލު ފައިސާ ދޫކުރައްވާއިރު އާއްމު ގޮތެއްގައި އެގްރީމަންޓުގެ ކުރައްވާފައި ނުހުންނާތީ، ސިޓީގެ އެންމެ ބޮޑު އިންޓަރނޭޝަނަލް ޓްރައިވެލް ލީޑިންގާއި ކުރީގެ ބީ.ސީ.ސީ.އައި އާދެވުނު ކޮންފިއުޒްވާ ފޯން އެގްރީމަންޓުގައި މި އެކްސްޕްރެސް ބަލަހައްޓަމުންދާ ބީ.ސީ.ސީ.އައި ގެ ލިކުއިޑޭޓަރުން ފެންނަން ނެތްކަމުގައި ދެންނެވިއެވެ. އަދި މ. ސިވާލް މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އާއި ބީ.ސީ.ސީ.އައި އާދެވުނު ފޯން އެގްރީމަންޓުގެ ކުރުވުމަށާއި މި އެކްސްޕްރެސް ބަލަހައްޓަމުން ގެންދާ ބީ.ސީ.ސީ.އައި ލިކުއިޑޭޓަރުން އެނގިގެން ނެތްކަމުގައި ވެސް ދަންނަވަމެވެ." މިހެންނެވެ.

(ވ) ނުވަވަނަ ކަމަކީ، ބީ.ސީ.ސީ.އައި އަކީ ރާއްޖޭގައި އޮފްޝޯބޭންކެއް ބޭންކެއްކަމާއި އެ ބޭންކު ބަނގުރޫޓު ވެފައިވާކަމާއި އެ ބޭންކުގެ ކަންތައްތައް މިހާރު ބަލަހައްޓަވަމުން ގެންދަވަނީ ލިކުއިޑޭޓަރުން މަނިބަރު އެޑްވޮކެޓުން ކަމާއި މަދަނީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ދަޢުވާ، އެބަރީ ޓްރާންސްޕޯޓުގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ ލިކުއިޑޭޓަރ މަނިބަރު އެޑްވޮކެޓުގެ އެދިވަޑައިގަތުމުގެ މަޝްވަރާކާއި މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ދަޢުވާ އާއި ގުޅިގެން އެއްވެސް ފައިސާއެއް ދިޔަބޭސްވެސް ލިކުއިޑޭޓަރ ވެސް މަނިބަރު އެޑްވޮކެޓަށް ކަމާއި ލިކުއިޑޭޓަރ ވެސް މަނިބަރު އެޑްވޮކެޓް އިން ވިދާޅުވަނީ މުޙައްމަދު މުސްތަފާ، މ. ސިވާލްގެ މަސައްކަތް ކުރީގެ ބީ.ސީ.ސީ.އައި އިން އޮކާ ނަގާފައިވާ ފޯނާ ގުޅިގެން އެއްވެސް ފައިސާއެއް ޓްރާންސްފަރ ކުރުމުގެ އެ އެޑްވޮކެޓަށް އެނގިފައިނުވާކަމުގައި މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އާއި ކުރީގެ ބީ.ސީ.ސީ.އައި އާދެވުނު އެއްވެސް ފޯން އެގްރީމަންޓެއް ކުރުވުމަށާއި އެ އެކްސްޕްރެސް ބަލަހައްޓަމުން ދިޔަ ބީ.ސީ.ސީ.އައި ގެ ލިކުއިޑޭޓަރުން އެނގިގެން ނެތްކަމަށެވެ.

(މ) ދިހަވަނަ ކަމަކީ، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަދަނީ ކޯޓުގައި ދެވަހަރުދުވަހު ދެއްކި ވާހަކަތަކުންނާއި މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 139/MC/97 ދަޢުވާ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުންނާ އަދި ކުރީގެ ބީ.ސީ.ސީ.އައި ގެ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓާ މަނިބަރު އެޑްވޮކެޓުން ވިދާޅުވާ އެއްބަސްވުން ބެލުމުން، އަޅުގަނޑުމެން ސާބިތުވަނީ ކުރީގެ ބީ.ސީ.ސީ.އައި މާލީ ގޮތުން ސިޓީގެ އެންމެ ބޮޑު

އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ޑިރެކްޓަރަކީ އޮވަރޑްރާފްޓް ދޫކޮށްފައިވާކަމާއި މުހައްމަދު މުސްތަފާ އަށް ފަރުދީ ގޮތުން އެއްވެސް މަސްއޫލިއްޔަތެއް ދޫކޮށްފައި ނުވާކަމެވެ.

(ރ) އެގަރަވަސް ކަމަކީ، ލިމިޓެޑް ލަޔަބިލިޓީ ކޮންޕެނީތަކަށް ދުސްތޫރުގައިވާ ޝެއާރު ނުވަތަ އޮވަރޑްރާފްޓާ މަސްއޫލިއްޔަތާ ބެހެން، ކޮންޕެނީގެ ޑިރެކްޓަރުން ނުވަތަ ކޮންޕެނީގެ ހިއްސާދާރުން، ޝަރުޢީ ކޯޓަކުން "ކޯޕަރޭޓް ވެއިލް ލިފްޓް" ނުކުރާހާ ހިނދަކު، ފަރުދީ ގޮތުން ޒިންމާވާން ނުޖެހޭނެކަމާއި ކޮންޕެނީތަކީ ކޮންޕެނީގެ އަސާސީ ގަވާއިދާއި ހިނގާ ގަވާއިދުގައިވާ ނަމުން އެ ގަވާއިދުތަކުގައިވާ ކަންތައްތައް ހިންގުމާއި، ދަޢުވާކުރުމާއި ދަޢުވާލިބިގަތުމާއި ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތާ ގުޅޭ ވަކިން ޢަހުދު މުދަލާއި ޙުޤޫޤު މުދަ ހުރުމާއި ލިބިގަތުމާއި ދޫކުރުމާއި ގޮތަކަށް މުދާ ލިބިގަތުމާއި މިކަންކަމުގެ ބަޔާން ވަކި ސިފަތަކެއް އޮންނަ މުއައްސަސާއަކަށް ވަކިން އުފެދިފައިވާ ޝަޚްޞިއްޔަތެއް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން އެނގެން އޮންނަ ކަމެވެ.

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާތަކަށް އެހެން ހުރުމާއިއެކު، މ. ސީވިއު މުހައްމަދު މުސްތަފާ، ކުރީގެ ބީ.ސީ.ސީ.އައި އަށް ދައްކަންޖެހޭ ސާބިތު ދަރަނިޔެއް އޮތްކަމަށް ކަނޑައެޅުން އެއްވެސް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅާ އަހުރެންގެ ރައުޔު އިއްވީމެވެ.